

Ο εκφασισμός του ελληνικού κράτους

ΒΗΜΑ, 27/08/2013

Υπάρχουν πολλοί τρόποι να είναι κάποιος φασίστας. Ας φανταστούμε έναν δάσκαλο σε μια τάξη όπου ένα δεκάχρονο αποκαλεί έναν μαύρο συμμαθητή του ‘αράπη’. Αν ο δάσκαλος δεν επιπλήξει τον ρατσιστή μαθητή, και του επιτρέψει να συνεχίσει ακάθεκτος – όχι για παιδαγωγικούς λόγους, αλλά επειδή συμφωνεί, ή απλά βαριέται να επέμβει – τότε είναι φασίστας λόγω ολιγωρίας. Έστω ότι ο μαθητής εμμένει στο μισαλλόδοξο λόγο, και αρχίζει μια τακτική εκφοβισμού και προπηλακισμού του άλλου μαθητή. Η ολιγωρία του δασκάλου γίνεται χειρότερη, μάλιστα αρχίζει να μοιάζει σαν θετική ρατσιστική ενέργεια. Σε αυτό το σημείο ένας τρίτος μαθητής επεμβαίνει, και προσπαθεί με διάφορα μέσα να αναχαιτίσει τις ρατσιστικές και μισαλλόδοξες επιθέσεις του πρώτου μαθητή. Τώρα ο δάσκαλος τιμωρεί τον τρίτο μαθητή και τον απειλεί με αποβολή από το σχολείο. Ο δάσκαλος αυτός δεν είναι πια φασίστας λόγω ολιγωρίας. Είναι φασίστας τελεία.

Τους τελευταίους έξι μήνες το ελληνικό κράτος έχει επιδείξει συμπεριφορά πολύ χειρότερη από αυτή του δασκάλου. Το πρώτο στάδιο άρχισε να ξετυλίγεται από τα μέσα του 2012, όταν το κράτος ήρθε για πρώτη φορά αντιμέτωπο με τον διογκωμένο κομματικό μηχανισμό της Χρυσής Αυγής. Με βάση τον Ποινικό Κώδικα η ελληνική δικαιοσύνη όφειλε να είχε κηρύξει παράνομη την οργάνωση αυτή ως σεσημασμένη συμμορία, και να είχε διώξει ποινικά τα ηγετικά μέλη της. Μια μόνο έκφανση της συστηματικής ολιγωρίας αυτής ήταν η απίστευτη περίπτωση του θεατρικού Corpus Christi στο Χυτήριο τον Οκτώβρη του 2012, όπου ο κρατικός μηχανισμός δεν κατόρθωσε να προστατεύσει ένα έργο από μια ομήγυρη φασιστών και φονταμενταλιστών χριστιανών. Το δεύτερο στάδιο του φασισμού λόγω ολιγωρίας

ήρθε με την απόρριψη του αντιρατσιστικού νομοσχεδίου τον Ιούνιο του 2013 (βλ. εδώ). Ο φασισμός τελεία έρχεται με τη συστηματική προσπάθεια ποινικοποίησης του αντιφασισμού από τον δικαστικό μηχανισμό. Σε αυτήν την προσπάθεια εντάσσονται δύο πρόσφατες ποινικές διώξεις που έχουν περάσει σχεδόν απαρατήρητες από τα ΜΜΕ: η δίωξη σε βάρος του συγγραφέα Σάββα Μιχαήλ για 'διέγερση σε βιαιοπραγίες' και για 'διατάραξη της κοινής ειρήνης', και σε βάρος των εργαζομένων στο Νοσοκομείο Σάμου για την αποτροπή 'εθελοντικής αιμοδοσίας' οργανωμένης από τη Χρυσή Αυγή. Εδώ ο δάσκαλος προπηλακίζει ξεκάθαρα τον καλό μαθητή, και ενθαρρύνει τον ρατσιστή. Αυτό κάνει τον δάσκαλο ρατσιστή. (Για την ακρίβεια η δεύτερη δίωξη είναι διπλά τρομακτική, αφού κυριολεκτικά νομιμοποιεί τη χρήση δημόσιας περιουσίας για ρατσιστικούς σκοπούς.)

Στο Φασισμός και Δικτατορία ο κοινωνιολόγος Νίκος Πουλαντζάς δίνει μια χρήσιμη περιοδολόγηση της ανόδου του φασισμού. Εκεί διακρίνει ανάμεσα σε τέσσερις περιόδους: (1) το χρονικό διάστημα από την άνοδο του φασισμού σε αυτό που αποκαλεί το 'σημείο χωρίς επιστροφή', (2) την περίοδο από το σημείο χωρίς επιστροφή στο σημείο όπου ο φασισμός κατακτά την πολιτική εξουσία, (3) την πρώτη περίοδο του φασισμού στην εξουσία, (4) την περίοδο της 'σταθεροποίησης' του φασισμού. Κατά την πρώτη περίοδο, ο φασισμός μετατρέπεται από 'εμβρυακή μορφή' με ένοπλες ομάδες σε ένα μαζικό κόμμα, και εξασφαλίζει την υποστήριξη του μεγάλου κεφαλαίου, επεκτείνοντας παράλληλα την επίθεση σε βάρος των εργαζομένων και τις οργανώσεις της εργατικής τάξης. Στη δεύτερη περίοδο καταφέρνει να ενώσει προσωρινά τα συμφέροντα της μικροαστικής τάξης με εκείνα του μεγάλου κεφαλαίου, και παίρνει την πολιτική εξουσία. Στην τρίτη περίοδο ο φασισμός εδραιώνεται στην εξουσία με την ανασύνθεση του κράτους σε όρους υπαγορευμένους από την μικροαστική τάξη, και στην τέταρτη απορροφάται πλήρως από το μεγάλο κεφάλαιο.

Θέλω να σταθώ λίγο στην πρώτη περίοδο που αναφέρει ο

Πουланτζάς, γιατί εκεί βρισκόμαστε στην Ελλάδα (και ίσως στην Ουγγαρία) σήμερα. Αναγκαία συνθήκη για την πορεία προς το 'σημείο χωρίς επιστροφή', δηλαδή το σημείο πέρα από το οποίο μια φασιστική άνοδο στην εξουσία είναι αναπόφευκτη, είναι να καταφέρουν οι φασίστες να εξασφαλίσουν την υποστήριξη του μεγάλου κεφαλαίου. Ένα σημαντικό πρώτο βήμα σε αυτή την κατεύθυνση είναι η ικανότητά του φασιστικού φορέα να καταστείλει αυτούς που αντιστέκονται στην επέλαση μνημονίων, λιτότητας, κλπ., και πιο συγκεκριμένα να αποδείξει τον εαυτό του ενάντια στην εργατική τάξη και τους συμμάχους της. Ο τραμπούκος πρέπει να δοκιμαστεί προτού προσληφθεί. Γι'αυτό είναι πολύ σημαντικό για τους φασίστες να διεισδύσουν στους μηχανισμούς καταστολής του κράτους πριν αποκτήσουν καν ψήγματα της ικανότητας τους να αναλάβουν την εξουσία. Στη μεσοπολεμική Γερμανία οι Ναζί διείσδυσαν σταδιακά στον στρατό και στην αστυνομία. Αυτό τους επέτρεψε να 'εξουδετερώσουν διασπάσεις' μέσα σε αυτούς τους μηχανισμούς, και τους έδωσε ένα επιπλέον μέσο για την καταστολή κάθε μορφής οργανωμένης αντίστασης. Η χορογραφία της καταπίεσης προς το σημείο της μη-επιστροφής είναι σχετικά περίτεχνη.

Στα παραπάνω πρέπει να προστεθεί ότι ένα σημαντικό ποσοστό των Ελλήνων αστυνομικών φαίνεται να υποστηρίζει τη Χρυσή Αυγή, και υπάρχουν στοιχεία οργανωτικών δεσμών ανάμεσα στους φασίστες και την αστυνομία. Μολονότι δεν είναι γνωστό αν η Χρυσή Αυγή έχει δεσμούς με τον ελληνικό στρατό, τον πιο φανερά κατασταλτικό κρατικό μηχανισμό, είναι γνωστοί οι δεσμοί της με την Εκκλησία, η οποία παραμένει κομμάτι του κρατικού μηχανισμού, και ασκεί ακόμα σημαντική ιδεολογική επιρροή στην Ελλάδα. Αν όλα τα παραπάνω είναι σωστά, η πορεία προς τον φασισμό στην Ελλάδα βρίσκεται σε πιο προχωρημένο στάδιο απ'ότι πιστεύουν οι περισσότεροι.